

Projektets formål

Projektets formål er at igangsætte en fokuseret dansk sortsforædling af vårbyg og vårhvede rettet mod de specielle krav til sygdomsresistens, ukrudtskonkurrence og udnyttelse af næringsstoffer, der skal opfyldes for at skabe en robust og højtydende økologisk produktion. Yderligere introduceres et nyt forædlingsmål rettet mod sundhedsmæssige kvaliteter. Projektet understøtter en markedsdrevet økologisk vækst inden for hele kæden fra forædling, over forhandlere af såsæd til den økologiske landmand og videre til forbrugeren.

Projektets aktiviteter

Projektet gennemføres i 6 arbejdsplaner (denne ansøgning gælder medfinansiering af AP 1-4).

Arbejdsplan 1) Projektledelse, kommunikation og formidling:

Der er afholdt to styregruppemøder i 2013.

Arbejdsplan 2) Screening af endnu ikke kommercielt modnede sorter under økologiske dyrkningsforhold:

Der er gennemført en screening af 12 vårbygsorter og 4 sortsblandinger hos en økologisk landmand for at se på egenskaber og udbytte under økologiske dyrkningsforhold. Der er indgået sortsmateriale fra Nordic Seed og Sejet, samt udenlandske sorter, idet der er tilstræbt en stor diversitet i det medtagne sortsmateriale. Der er afholdt markvanding i screeningen.

Arbejdsplan 3) Økologiske sortsforsøg ved VFL - forbedret afprøvningen af vårsæd:

Sortsforsøgene viser sorterens dyrknings- og kvalitetsmæssige egenskaber under økologiske forhold. Der er i 2013 demonstreret en række forskellige metoder til karakterisering af sorterens dyrknings- og kvalitetsmæssige egenskaber (f.eks. biomassebedømmelser, bladstilling og lysindfald). Der arbejdes videre med de mest velegnede metoder. Der er afholdt markvanding i ét af de fire sortsforsøg.

Arbejdsplan 4) Nyt forædlingsmål – sundhed:

Med udgangspunkt i rug- og havresorterne skal der defineres nye forædlingsmål indenfor sundhed. Hvilke indholdsstoffer, fibre og stofsammensætning har særlige positive effekter i forhold til forebyggelse inden for kræft og det metaboliske stofskifte (f.eks. fedme, hjertekarsygdomme og diabetes). Der er på en workshop og på styregruppemøde besluttet hvilke arter, der skal analyseres for sundhedsfremmende stoffer i 2014.

*Arbejdsplan 5) Forædling af vårhvede (gennemføres af Nordic Seed)**Arbejdsplan 6) Forædling af vårbyg (gennemføres af Sejet Planteforædling)***Projektets resultater**

2013 var projektets første år af fire, hvorfor projektets endelige mål med nye sorter, nye forædlingsmål og forbedret sortsafprøvning endnu ikke er opnået.

Delresultater for 2013 er:

- I screening af vårbygsorterne var der nye sorter, som ikke alene havde et udbytte på niveau med de bedste af de nuværende sorter, men samtidig havde en lang bedre evne til at konkurrere mod ukrudtet. Sorter af denne type vil have stor betydning for de økologiske landmænds mulighed for at styre ukrudtet.
- Af de demonstrerede metoder til måling af ukrudtskonkurrence i sortsforsøgene var flere af dem velegnede til at beskrive sorterens evne til at undertrykke ukrudt. Der arbejdes videre med at udvælge den rette kombination af billige og pålidelige metoder i sortsforsøgene i 2014.
- På workshop om sundhedsfremmende stoffer er der udvalgt, hvilke arter der skal fokuseres på at undersøge for sortsforskelle.

Forventede effekter

Effekten af det samlede projekt er, at der i 2016 tilmeldes sorter af vårhvede og vårbyg med særlige egenskaber til økologisk dyrkning til den officielle sortsafprøvning hos NaturErhvervstyrelsen.

Vurderingen af effekten gennemføres ved optælling af sorter, der tilmeldes sortsafprøvningen med supplerende afprøvning under økologiske forhold. Effekten af det samlede projekt er, at der ved projektets udgang er indarbejdet nye bedømmelser i de økologiske sortsforsøg vedr. ukrudt og næringsstofoptagelse.

Den langsigtede effekt af projektet hos de økologiske landmænd er et løft i udbyttestabilitet og udbytt niveau som følge af et forbedret sortsvalg. Det vil kunne måles ved, at de sorter der er forædlet i projektet, har et højere udbytte og en bedre ukrudtskonkurrenceevne, end de sorter der i dag tilbydes økologiske landmænd. Det vil dog først være målbart, når sorterne kommer i de økologiske sortsforsøg, hvilket formodentligt først vil være efter projektets afslutning.

Formidling og videndeling vedr. projektet

I projektet er afholdt en markvanding i screeningsforsøget og ét af vårbygsortsforsøgene. I denne markvanding deltog økologiske landmænd, konsulenter, forædlere og forskere. Resultater fra sortsforsøgene og screeningen er medtaget i Oversigt over Landsforsøgene 2013 og på Plantekongres 2014.

Al formidling fra projektet i 2013 kan ses på projektets hjemmeside;
<http://projektfinansiering.vfl.dk/Promilleafgiftsfonden/2013/Frej/Sider/default.aspx>

Projektansvarlig

Projektansvarlig: Inger Bertelsen, T 8740 5453, E inb@vfl.dk
